

Az I. világháború és következményei

Évszámok (kiv. békék):

- 1914. jún. 28.: szarajevói merénylet
- 1914. aug. 28.: tannenbergi csata → Hindenburg győz
- 1915. ápr. 22.: harcigáz Ypres-nél
- 1915. máj. 2.: gorlicei frontáttörés
- 1915. máj. 23.: olasz belépés az antantba
- 1916. máj. 31 – jún. 1.: jütlandi csata
- 1916. jún. 4.: Bruszilov-offenzíva → támadás
- 1916. aug. 27.: román belépés az antantba
- 1917. febr. 1.: korlátlan bűvárhajóharc
- 1917. márc. 2.: II. Miklós lemond
- 1917. ápr. 6.: az USA hadbalépése
- 1917. júl. 1.: Kerenszkij-offenzíva
- 1917. szept. 1.: az orosz köztársaság kikiáltása
- 1917. okt. 24.: caporettói frontáttörés → Jenő (főherceg) töri át
- 1917. nov. 8.: dekrétumok (béke, hatalom, föld) → rendelet | Lenin által
 - ↳ áprilisi tézisek meghirdetése, népbiztosok tanácsának elnöke
- 1918. márc. 3.: Breszt-Litovszki béke
- 1918. aug. 8.: fekete péntek → az antant frontáttörése Amiens-nél
- 1918. szept. 30.: Bulgária kilép
- 1918. okt. 16.: IV. Károly manifesztuma → kiáltvány
- 1918. okt. 30.: Törökország kilép
- 1918. okt. 31.: Károlyi Mihály kinevezése → József (főherceg) által
 - ↳ magyar népköztársaság kikiáltása, első köztársasági elnök, 1919-es földreform, Garbai Sándor kinevezése → Forradalmi Kormányzótanács elnöke
- 1918. nov. 3.: páduai fegyverszünet
- 1918. nov. 9.: berlini forradalom
- 1918. nov. 11.: compiègne-i fegyverszünet
- 1918. nov. 13.: eckartsau nyilatkozat → IV. Károly által
- 1918. nov. 16.: magyar népköztársaság kikiáltása
- 1918. nov. 24.: KMP megalakulása → Kun Béla az alapítója és elnöke + FKT külügyi népbiztosa
- 1919. jan. 11.: Károlyi köztársasági elnök
- 1919. jan. 18.: békekonferencia kezdete
- 1919. márc. 20.: Vyx-jegyzék → Berinkey Dénes visszautasítja
- 1919. márc. 21.: Tanácsköztársaság létrejött
- 1919. ápr. 27.: csehszlovák intervenció kezdete → külső katonai beavatkozás
- 1919. jún. 7.: első Clemanceau-jegyzék → francia miniszterelnök a békekonferencia idején
- 1919. jún. 14.: második Clemanceau-jegyzék
- 1919. jún. 28.: Népszövetség létrejött
- 1919. júl. 28.: tiszai offenzíva → Julier Ferenc által
- 1920. aug. 19.: visztulai csata → Piłsudski győz
- 1921. nov. 22.: washingtoni konferencia

+fogalmak:

1. Titkosrendőrségek:
 - CSEKA → szovjet titkosrendőrség Dzserdzinszkij ált. szervezve → tanács
 - OHRANA → cári titkosrendőrség
2. Haditervek:
 - Schlieffen-terv → első világháborús német haditerv
 - XVII. tervek → első világháborús francia haditerv
3. Egyéb:
 - annexió → területcsatolás
 - Blitzkrieg → villámháború
 - bolsevik → szovjet kommunista
 - direktórium → helyi végrehajtótanács
 - hadikommunizmus → szovjet gazdaságirányítási módszer
 - izoláció → elszigetelődés
 - komisszár → szovjet politikai biztos
 - permanens → folyamatos
 - ultimátum → végső felszólítás

+személyek:

1. Vezérkari főnökök:
 - Joffre → francia vezérkari főnök a háború idején
 - Moltke → német vezérkari főnök a háború idején
2. Egyéb:
 - Lvov → az orosz ideiglenes kormány elnöke
 - II. Miklós → az utolsó orosz cár
 - Gavrilo Princip → Ferenc Ferdinánd meggyilkolása
 - Stromfeld Aurél → a magyar Vöröshadsereg átszervezése, az északi hadjárat terve
 - Trockij → szovjet Vöröshadsereg megszervezése

Lehetséges kiskérdések:

Vesztes ország	Békekötés ideje, helyszíne	A béke tartalma/rendelkezései
Németország	1919. jún. 28., Versailles (Versailles-i kastély)	<ol style="list-style-type: none">1. Területi változások:<ul style="list-style-type: none">• Elismerik az új határokat (Belgium, Luxemburg, Ausztria, Lengyelország)• Elzász-Lotharingia Fr.-é, a Saar-vidék fr. megszállás alá kerül• A Rajna-vidék demilitarizált övezet (Németo. kiűrti)• A német gyarmatok népszövetségi ellenőrzés alá kerülnek.2. Jótételt fizet, hadseregét 100E főben maximálják3. Flottáját átadja, a fegyvergyártást és -vételt korlátozzák
Ausztria	1919. szept. 10., Saint-Germain	<ol style="list-style-type: none">1. Az állam határait rögzítik, le kell mondania az Anschlussról2. Jótételt fizet, hadseregét 30E főben maximálják
Bulgária	1919. nov. 27., Neuilly	<ol style="list-style-type: none">1. Területi veszteségek (Dobruđa Romániához, Nyugat-Trákia Görögországhoz és Jugoszláviához kerül)2. Jótételt fizet, hadseregét 20E főben maximálják
Magyar Királyság	1920. jún. 4., Versailles (Nagy-Trianon kastély) [* ²]	<ol style="list-style-type: none">1. Területi változások:<ul style="list-style-type: none">• Erdély → Románia, Felvidék + Kárpátalja → Csehszlovákia, Bánság + Horvátország → Jugoszlávia, Burgenland → Ausztria [*¹]2. Jótételt fizet → a magyar gazdaság és pénzügy népszövetségi ellenőrzés alá kerül3. Hadseregét 35E főben maximálják → hadkötelezettség tilalma4. Fegyvert egy gyár készíthet népszöv. ellenőrzéssel, fegyverexport és -import tilalma

Törökország	1920. aug. 20., Sèvres [* ³]	<ol style="list-style-type: none"> 1. Területe 75%-nak elvesztése (ázsiai és afrikai térségben) 2. Szorosok nemzetközi felügyelete 3. Az arabok lakta vidékeken nemzetközi mandátumok
	1923. júl. 24., Lausanne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arab részek leválnak, Kelet-Trákia és Izmir Görögországé (kisebb veszteség) 2. A szorosokat Törökország ellenőrzi 3. Hadseregét 50E főben maximálják

*¹ Sopron és Pécs marad (1921. dec. 14.: népszavazás és 1922: szerbek kivonása)

*² 1921. aug. 23.: külön békeszerződés az USA-val

*³ Az ellenzék nem fogadja el → Kemál felkelése (köztársaság kikiáltása), legyőzi az antantot

További szerződések, egyezmények:

(USA, Anglia, Fro., Japán, Olaszország, Hollandia, Portugália, Belgium, Kína)

- négyhatalmi egyezmény: [felsor. első 4] szavatolják a birtokviszonyokat Ázsiában

- öthatalmi megállapodás: [felsor. első 5] flottafejlesztés (flották arányának megállapítása, USA flotta = Anglia flotta)

- kilenchatalmi megállapodás: [felsor. összes] osztozkodnak Kína piacán

Térkép (mint mindig, a helyszínek hozzátevéleges pozíciója látható):

